

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII.

Ч. 232. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 6-го жовтня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 232. Jersey City, N. J., Friday, October 6, 1939.

VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Колоса: BERgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАСТУП НА КОМУНІСТИЧНУ ЯЗВУ

НЬО ЙОРК. — Американська Партія Праці в Нью-Йорку, що то довший час, до союзу Сталіна з Гітлером, симпатизувала з комунізмом, а навіть мала в собі чимало комуністів на провідних становищах, тепер взялась енергійно до вичищення своєї організації з цієї комуністичної язви. На своїх загальних зборах у Менгеттен Сентер та партія по довгій і гарячій дискусії ухвалила резолюцію, яка таврує комуністів як „зрадників робітничого руху, ворогів демократії і приятелів робітничої влади“, а союз Сталіна з Гітлером натавровано „червона і брунатна диктатура“. Всяку згадку про Гітлера і Сталіна на тім мітингу привняли зустрічали неприхильними вигуками. Також ворежі ставились прихильно до всіх привних комуністів, що пробували обороняти Совети і що виступали проти резолюції. Перед самим голосуванням секретар партії, Елкс Ровз, висказав надію, що всі будуть голосувати за резолюцію, а також заявив, що всі ті, які будуть голосувати проти резолюції, не будуть уважатись членами партії.

ДАЄС ПРО КОМУНІСТИЧНУ НЕБЕЗПЕКУ.

ШПАГО. — Конгресмен Даес, голова комітету дослідів неамериканських активностей, заявив, що в Шікаго підчас ревізії у фашистських, нацистських і комуністичних організацій його агентам удалося знайти дуже важні документи, що тяжко обвинувають деяких дуже високопоставлених людей. Головно вдалося розкрити комуністів, що в адміністративній системі „нового розділу“ займали високі ключові становища, на яких готовились виконати свої завдання для комунізму в часі задуваного перевороту. Даес говорив, що ці люди це „не маленькі собі рибки“, але великі особи, а свої напідки означав як „найважливіші, дотепер відкриті“. Напідки групам Даес закидав, що на випадок війни вони готовляться в Америці до саботажів.

ДАЛЬША ДЕБАТА НАД ЕМБАРГОМ.

ВАШІНГТОН. — По двобою між сенатором Питманом і сенатором Борою над справою ембарга й нейтральностевого закону наступив черговий двобій між сенатором Конелієм і Венденбергом. Перший був за те, щоб ембарго звести й змінити теперішній нейтральностевий закон, а другий був за те, щоб його задержати. Перший говорив, що „ембарго“ кривдить деякі держави й „сто разів збільшує можливість війни“, другий заперечував це й питає, чи було його ухвалено, коли тепер воно ще більше загрожують війною? Далі також казав, що ембарго це символ, який дає запоруку, що американський уряд не хоче йти до війни. Коли у сенаті цей символ, мимоволі повстане підозріння серед людей, що Америка преться до війни.

МІСЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ДО ЄВРОПИ.

НЬО ЙОРК. — До Європи відішле місяць Червоного Хреста, зложено з чотирьох осіб, яка має переглянути краї, навіщені війною, в першу чергу Польщу, щоб її людності принести гуманітарну поміч. Та поміч буде зорганізована на той сам лад, що була в часі попередньої війни, зорганізована Гербертом Гувером.

СОВЕТИ ЗБІЛЬШУЮТЬ ЗАКУПИ В АМЕРИЦІ.

ВАШІНГТОН. — Советський представник в Америці заявив, що в наступній році Совети задумують значно збільшити свої закупки в Америці. Закупки мають подвоїтись. Догодуються, що свої закупки Совети збільшують в Америці тому, що Німеччина не годна тепер, внаслідок війни, доставити їм потрібних машин і інших фабричних продуктів. Та вирінає питання, яким шляхом ті продукти Совети собі привезуть додому. Є три шляхи, всі з труднощами: один через Балтійське море, до якого вступ стереже англійська флотія; другий шлях через Середземне море і Дарданелі; вступ до Середземного моря в Гібральтарі також стереже англійська флотія, а в Дарданелях турецька; третій шлях це через Північне море; але воно вже за кілька тижнів замерзне.

ГОЛ ЗАКЛИКАЄ КОРАБЛІ УНИКАТИ ВОЮЮЧИХ СМУТ.

ВАШІНГТОН. — Секретар Гол видав заклик до американських корабельних ліній, щоб вони не пускали своїх кораблів на воєнні моря, щоб вони не псували портів котрихнебудь воюючих країв. Бо, як заповідає Гол, правдоподібно в найближчій часі розпутається на морі безпощадна морська війна, в якій будуть затоплені безпощадно не тільки внагоди вилегітимуватись. Така війна буде „незаконна“, говорив Гол, але вона правдоподібно таки буде.

НЕВДАЧА САНФРАНСІСЬКОЇ ВИСТАВИ

Міжнародна Вистава Золотої Брами в Сан Франсіско закрийється навес з кінцем жовтня й на другий рік не відкриватиметься, бо вона мала замало відвідувачів.

Заряд вистави обчислав, що її відвідає принаймні 20 мільйонів людей, а тимчасом її відвідали всього 8 і пів мільйона.

ПОВІДОМЛЯЮТЬ ВОЮЮЧІ КРАЇ ПРО „ПАНАМСЬКУ ДЕКЛАРАЦІЮ“

ПАНАМА. — Голова панамських нарад, Ароземана, повідомив Англію, Францію і Німеччину про рішення всеамериканської конференції в справі задержання нейтральної смуги довкола Америки, в якій би могли воюючі краї не мали би сползати своїми військовими конфліктами. Ця смуга простягалась би приблизно 300 миль на море й оповисувала б всі американські краї, крім Канади. Воюючі краї нічого на це не відповіли. Але в достовірних колах говорять, що ця вимога не є узasadнена міжнародним правом; також буде дуже тяжко її перевести в життя. Бо ця смуга така широчезна і довга, що забракне американських кораблів, щоб заборонити ворожим кораблям виконувати у ній воєнні вчинки.

ЗНОВ ОБТИНАЮТЬ ПЛАТУ РОБІТНИКАМ „ДОБЛО ПІ ЕЙ“

НЬО ЙОРК. — Заряд „Добло Пі Ей“ рішив знов обтягти своїм робітникам плату. Обтяжка сягає від \$5 до \$20.80 місячно. Робітники, зорганізовані в „Воркерс Елайенс“, заявили, що будуть зарятно боротися з цією обтяжкою.

ДЖІМІ ВОКЕР ХВАЛИТЬ ЛЯ ГВАРДІЮ

НЬО ЙОРК. — На концерті в Карнегі Гол бувший посади́ник Нью Йорку, Джімі Вокер, представив теперішнього посади́ника Ля Гвардію і назвав його „найкращим посади́ником, якого Нью Йорк колинебудь мав“, себто кращий від нього самого.

АМЕРИКАНСЬКІ ТАНЦЮРИСТКИ ДІСТАЛИ ФРАНЦУЗЬКУ МЕДАЛЬ

НЬО ЙОРК. — Танцюристки кінотеатру „Радіо Сіті“, звані „рокет“, дістали від французького уряду „першу нагороду“ за виступ у танкових пописах в Парижі 1937 р. Нагороду вручив генеральний французький консуль.

НОВІ МАТЕРІАЛИ ПРО МИКОЛУ ГОГОЛЯ.

У Москві оголосили неопубліковані матеріали про Миколу Гоголя, Пушкіна, Салтикова і Чехова. Оголошили також чимало листів цих письменників.

ПАРАЛІЖ ПЕРЕНОСИТЬСЯ ЧЕРЕЗ ОЧИ

Учені університету Джана Гопкінса подають у найновішому зшитку місячника „Сайєнтіфік Монітор“ незвичайно важні відкриття в справі переносження заразок, які викликають параліж.

Відкриття зроблено зовсім випадково на малпах. Лікарі приймали, що цей заразок параліжу переноситься з плівки носа одного створіння на носову плівку другого, ступу надати зверху до осередку звичайно через уплив з носа, а потім поширюється на нерви хребетного стовпа й мозок.

НОВИЙ СОВЕТСЬКИЙ „ТРИК“

СТОКГОЛЬМ. — Совети звернулись до Норвегії, Швеції й Данії, щоб вони винаймали їм вантажні кораблі для перевозу товарів, головню дерева, до Англії через Арктику. Норвегії видадають це згоду. Совети виправдають це тим, що возити товари через Балтійське і Північне море тепер небезпечно. Цікаве й те, що Совети домагаються дуже скорого вирішення. Нюкітці Швеції і Данія отягаються з підповіддю.

ЗАКИДАЮТЬ ЖІНЦІ, ЩО ЗДЕФРАДУВАЛА МІЛІОН

НЬО ЙОРК. — Сензацію викликало судове завізвання, до речення однієї багатій пані, званої Лідія Кох, що мешкала в дорогім помешканні на П'ятій Евені та вважалась мільонеркою. Закидають їй, що вона ошукала рідних багатих людей на мільон доларів, продаючи їм по високій ціні майже безвартісні уділи. Згадана пані була предсідницею двох бізнесових підприємств.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ В КЛОПОТІ

НЬО ЙОРК. — Американські компанії журяться, що буде, коли перейде нейтральностевий закон, на основі якого їм буде заборонено під американським прапором виїжджати на війну загрожені води. Коли це станеться, то 260 кораблів американських ліній не матимуть що робити.

ДИТИНА ЗЛОМАЛА БАТЬКОВІ РЕБРО.

Там Вігмен бавився з своїм 3-літнім сином Томом. Нарешті хлопчина поскокав по грудях батька... і батько мусів злягти в ліжку, щоб вилікувати зломане ребро.

ЗДИВОВАНІ, ЩО НЕ БАЧИЛИ „ХВОСТІВ“ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

МОСКВА. — Американський кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“ подає, що є речі, про які пишеться дуже ясно й отверто в советських газетах, а є й інші, які треба вміти знайти, слухаючи оповідань тих жовнів, що вертаються з фронту, себто з Західної України. Коли бачили тільки подібне до того, що селяни в Західній Україні жили місяцями без сірників і соли. А тепер Совети довозили впродовж трьох днів, як подає часопис, 10,000 тон соли, 14,000 пачок махорки (най дешевшого сорта „Тютюну“), 10,000 пачок сірників і 15,000 тон нафти. „Ізвестія“ описують радість селянина, що дістав за мішок збіжжя так багато рублів, що за них міг купити стільки соли, що їй не бачив впродовж цілого свого життя. Колиж тепер послухати советських жовнів, то ті з подивом розповідають, за яку дешеву ціну можна купити в Західній Україні рідні необхідні товари, і то такої якості, про яку в Советі ніхто не чув. Жовніри розповідають, що в Західній Україні бачили повно текстильних товарів та що чоботи коштували там тільки 15 рублів, себто четвертину того, що треба платити в Советі. А вже цілком не могли советські жовніри зрозуміти того явища, що ідили по містах і ніде не бачили ні в одному випадку „хвостів“, себто людей, що, як у Советі, вистояють довгими годинами перед склепами, щоб покласти щасливо на берги і дістати товар.

Будуть незабаром тайні вибори.

Заповідають, що в короткому часі будуть відбуті в Західній Україні вибори, а населення матиме змогу вибрати тайним голосуванням своїх провідників. Тепер влаштовують для населення Західної України спеціальні радіові аудії з співами народних пісень і аріями з відомих народних опереток.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЬ У КИЄВІ.

БУКАРЕШТ. — Вільям Мортон, який був заступником американського консуля у Варшаві, а якого застали советські війська в Заліщиках, перебуває тепер у Києві. Йому дано дозвол вийхати і надіються його приїзду до Румунії.

ХТО ВИЗНАВ НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД?

ПАРИЖ. — Досі визнали новий польський уряд такі держави: Англія, Франція, Злучені Держави, Туреччина і Швеція.

ПРХАЛА ПОКИНУВ РУМУНІЮ.

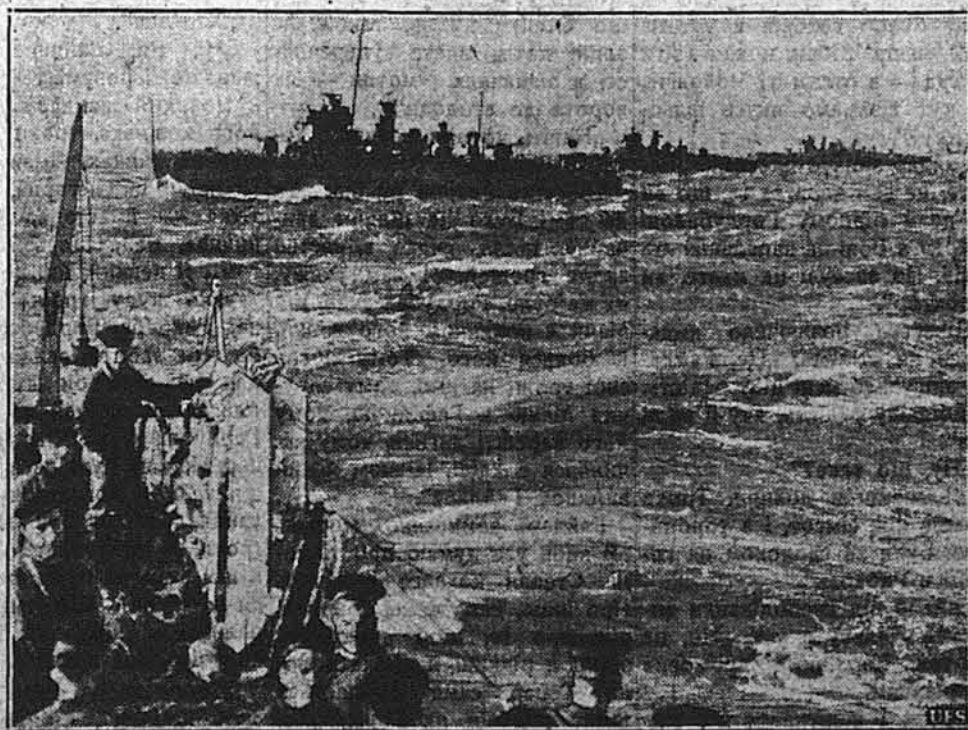
БУКАРЕШТ. — Чеський ген. Прхала, що брався в Польщі організувати чеський легіон для боротьби з Німеччиною, а потім утік до Румунії, тепер є в дорозі до Франції. Кажуть, що займе там якийсь становище у зв'язку з війною проти Німеччини.

НАСЕЛЕННЯ В СОВЕТАХ НЕ ЗНАЄ, ЩО ДІЄТЬСЯ.

МОСКВА. — Люди в Советі не мають, що діється в світі. Так подає з Москви американський кореспондент. Не дозволяють, наприклад, друкувати чи сказати чей радіо те, що говорив в англійським парламенті Чеймберлін про „визволення Європи“ та страх перед „нападами Німеччини“. Не передано далі навіть того з промови Чорчила, де він критикує дуже легенько Росію та доказує, що Совети, Франція й Англія повинні йти разом і здержати німецький наступ на південно-східну Європу. Ніхто в Советі не знає правди, за що властиво йде війна. 99 з 100 советських громадян є твердо переконані, що Франція й Англія навіть не думають дійсно воювати з Німеччиною та що на західній фронті йде собі якась там перестрілка, а за три чи чотири дні настає спокій. А провадити говорити з якимсь советським громадянином, що так не є, то це, каже американський кореспондент, є те саме, що говорити з людиною — з Марса.

ГІТЛЕР ТВОРИТЬ ДЛЯ ЖИДІВ „ДЕРЖАВУ“ — В ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Доносять до Америки, що в Берліні кружляють у поважних колах вісті, що канцлер Гітлер роздумує над створенням „жидівської держави“. Отже він хоче створити із забраної польської території дві держави: одну чисто польську, а другу жидівську. Очевидно, що ті польські землі, що до 1914 року належали до Німеччини, мають далі остатись при Німеччині й будуть тепер згерманізовані. Столицею нової Польщі буде Краків, а столицею „жидівської держави“ буде Варшава. Ця „варшавська держава“ буде жидівська. До неї будуть стягнені жиди з давньої Німеччини, Австрії, Чехословаччини і Галичини.

„ЗАПТАЮТЬ МОРЕ“.

Бритійські воєнні кораблі вилежують міни, якими німці засядли Північне море. До цієї небезпечної роботи вживаються спеціальні кораблі. Засядли міни, кораблі зазначають після море спеціальними знаками, щоб кораблі знали, що тут море вільне від мін.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канаді, наслідки пошти гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода" в Берген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: в Берген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У ДЗЕРКАЛІ ВЛАСНИХ КЛИЧІВ

Ще не так давно появилася англійською мовою книжка про заграничну політику советської Росії. Написав її самий комісар заграничних справ, Літвінов, отже людина в цій справі авторитетна. Книжка мала заголовок: Проти агресії. Отже самим заголовком автор хотів схарактеризувати заграничну політику советської Росії як противну агресії, себто напад.

Які три місяці тому у советському парламенті виголосив промову про заграничну політику советської Росії прем'єр Молотов і під час цієї промови, дстав гучні оплески за заяву, що Росія все піддержувала народи, що впали жертвою агресії й що борються за незалежність своїх країн.

Вся більшовицька преса світу й велика частина ліберальної преси приплеснула була тоді цій заяві як висловові гарного політичного напрямку. Нині ліберальна преса вже покинула піддержувати заграничну політику советської Росії, а більшовицька преса має важкий клопіт з її поясненням. Причина цього в тому, що останніми часами советська Росія змінила основну, чи властиво вповні розкрила, свою заграничну політику.

Правда, за якийсь час після згаданих тут енуцій советська Росія зробила з Німеччиною пакт про неагресію, але цей пакт скоро показався пактом про неагресію однієї супроти одної, але пактом агресії супроти інших держав і народів. Згідно з цим пактом Росія напала на Польщу й заняла широкі простори землі, не питаючись при тому населення цих земель, чи воно бажає собі російської окупації.

Цю агресію закрито легеним правним викрутком, що, мовляв, Польща як держава з утєчу уряду з польської території перестала існувати й советська Росія нібито примушена рятувати своїх українських і білоруських братів. Правний викрут нікого в світі не здурив, як це видно з становища більшовицької преси.

Та на цьому не скінчилося. Короткий час після захоплення українських і білоруських земель від Польщі советська Росія захопила під свою владу невеличку балтійську республіку Естонію, закриваючи це захоплення маскою протекторату, зробленою на взір німецького протекторату над Чехією. Естонців заставлено не лише піддатися цьому „протекторату“, але й це приказано їм привитати московську перевагу як здобуток для Естонії.

За Естонією пішла скорим темпом Латвія. З нею справу „полагоджено“ теж скоро: покинуто представника литовського уряду в Москву й приказано йому підписати добровільне зречення на незалежність, відомо під загрозою, що як відмовиться, Москва зробить, що бажає, без згоди Латвії, а тоді буде з Латвією багато гірше.

За Латвією піде незадовго певно й Литва, котра теж у порівнянні з Росією заслала держава, щоб навіть мріяти ставити їй опір.

У цей спосіб советська Росія ілюструє слова Молотова, що вона все боронилася жертви напасти й помагала тим, що боролися за свою незалежність.

ПАКТ МОСКВА-БЕРЛІН

Цей пакт про ненапад і консультацію між Німеччиною та СРСР не міг бути несподіваним для тих, що знали політичні відносини в СРСР. Визначні російські комуністи, що втекли за кордон від Сталінового терору, попереджали цілий світ, що Сталін хоче розуміння між советською Росією та націонал-соціалістичною Німеччиною. Гітлер довго не хотів і чути про наближення до Москви. Навпаки, Німеччина стояла на чолі „пакту проти комінтерну“, до якого прилучилася Італія, Японія, Іспанія й Угорщина. Але наступили такі події, які змінили німецьку заграничну політику, і — Рібентроп поїхав у Москву. Там німецького міністра зустріли з великою пошаною, так, що коли дивитися на фотографію, де ручаються Рібентроп і Сталін, то можна думати, що нема на світі вірніших приятелів. Запобігання московських комуністів перед німецьким міністром пішло так далеко, що на прийнятті і переговорах у Москві Сталін не допустив „неарійців“, хоч жиди мають великий вплив і вагу в соєтським державним апараті. Зустрічали Рібентропа в Москві самі москалі — Молотов, Меркулов, Барков, Потьомкін і інші.

Від весни 1939 р. велися в Москві переговори про союз СРСР з Англією та Францією. Але одночасно московська дипломатія тайно порозумілася з Німеччиною. Позиція Москви була дуже вигідною, що її рішення в той або інший бік підсилювало або ослаблювало противників Німеччини — Англію і Францію. Москва знає тепер собі ціну і тому ставила до чужих дипломатів дуже високі вимоги. Від Англії та Франції Сталін вимагав визнання особливих інтересів СРСР в державах над Балтійським морем (Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва); колиж Москва пішла на договір з Німеччиною, то можемо бути певні, що за своєю невтральністю советський уряд мусів дістати щось більше, ніж міг дістати від держав антанті.

Повстає питання: Чому Москва не пішла на союз з державами антанті проти Німеччини? Адже коаліція Росії, Польщі, Англії і Франції мала б більше сили, ніж Німеччина та Італія. Перемігши „фашистський гиду“, московські комуністи могли б надіятися на революцію в Німеччині та в Італії. А проте вони з

радістю прийняли простягнути руку свого недавнього найбільшого противника — Гітлера. Відповідь на цю „загадку“ політику Москви треба шукати у внутрішніх відносинах Советського Союзу. Той, хто кляв Москву до участі в європейській або світовій війні, мусів знати, що більшовицький режим не міг би видержати довгої війни і неминуче впав би. На таке свідоме самогубство Сталін не міг піти. Але, зберігши неврівноваженість у світовій війні, Москва може надіятися, що прийде до більшовицької революції відповідний час тоді, коли ціла Європа обернеться в руїни і згарища. Оттоді можна вдарити година, про яку так мріяв Ленін ще 1913 р., коли писав до Горького про світову війну, як брану до світової революції.

Москва прийняла пакт про ненапад з Німеччиною з великою радістю. На настрої і почування комуністів усіх країн Москва „начала“. З неминущим захопленням зустрінуто пакт Москва-Берлін у Німеччині. В німецькій пресі і в суспільстві оживають старі політичні рецепти князя Бісмарка, що весь час був прихильником союзу Німеччини з Росією. В німецькому народі живе чуття вдячності до Сталіна за те, що Москва не стала членом будованої Англією коаліції проти Німеччини. Тому не дивно, що в німецькій пресі підкреслюється боротьба Німеччини і Росії проти „капіталістичних держав“. Теж часто покликується німецькі публіцисти на слова залізного канцлера Бісмарка, котрий писав, що між Росією та Німеччиною нема протилежних інтересів і що треба вести таку політику, яка б постійно дбала за мир з Росією.

Можна з певністю сказати: чим довше буде йти війна Німеччини з її західними сусідами, тим тіснішою буде співпраця Берліну з Москвою. Само собою, в таких обставинах Німеччина усуває все те, що могло б дражнити невтральну Москву. Навіть поздоровлення „Слава Україні“ скасовано у віденській радіовисильні українською мовою...

Французькі родини ступнево зменшуються: у 1835 р. вони пересічно мали по 4 дітей, тепер пересічно мають по двоє дітей.

ВІСТІ З КАНАДИ

Рішенням канадського федерального парламенту з 10. вересня між Канадою й Німеччиною існує від згаданого дня військовий стан. Це рішення прийнято майже всіма голосами приватних послів, з винятком сісієфського (соціалістичного) посла Вудворта, бувшого методистського пастора й голови Федерації Кооперативної Господарки. Також кілька французьких послів з Кебеку противилися зпочатку ухвалі цього рішення, однак потім не явилися у парламенті в часі голосування над цим внеском. По прийнятті цього внеску ухвалив парламент 100 мільйонів доларів на військові цілі, тобто організування охотничої армії, зброю, амуніцію, літаки, повзи та будову укріплень. Одночасно заявив канадський прем'єр, що як довго його адміністрація, тобто ліберальна партія, є при владі в домінії, в Канаді не буде конскрипції, то є примусової військової служби, тільки будеться вербувати охотників. Канада має досі лише 50 тисяч війська, а в найближчій будучності має бути звербованих 40 тисяч охотників, як заявив саме уступий міністер військової оборони, Айн Мекензі, однак уряд уповноважений є парламентом не обмежуватися щодо того числа і вербувати стільки охотників, скільки буде потрібно.

Щоб придбати гроші на військові цілі, ухвалив отавський парламент нові податки. Такі податки наложено на каву, чай, тютюн, гарячі напитки і на електрику до домогового житку. І так, на підставі цього податку подорожжів уже чай у деяких канадських містах від 5 до 10 ц. на фунті, а кави від 10 до 15 ц. на фунті. Від продажу електрики до домогового житку наложено 8 відсотків військового податку. Щодо військового податку від тютюну, то в 10 центових пакектих буде відтепер міститися 9 папіросів, замість 10, у 20 центових 18, а в 25 ц., 23, за пакет, що містить 50 папіросів, буде платитися 55 центів. Також наложено й податок від гарячих напитков. В Алберті, наприклад, на 13-у центів фляшці горілки військового податку виносить 25 ц., а на 26-у центів 60 ц. 40-у центів фляшка горілки буде відтепер коштувати 95 ц. дорожче.

На підставі вище згаданого ухвали канадського парламенту й розпорядку нового міністра військової оборони, Нормана МекЛавда Роджерса, розпочався по всіх канадських

провінціях, а головню по їхніх столицях, вербунок новобранців до охотничої армії. Приймають лише фізично здорових від 18 до 45 років життя. Новобранці одержують харч, мешкання в касарнях і \$1.30 денно. Прем'єр міністрів, Мекензі Кінг, і міністер оборони, Роджерс, заявили, що канадський уряд ніяким чином не дасть дозволу на організування легіонів поодиноким націям (народом), що замешкують Канаду. Не буде тому ні легіону польського, ні українського, ні жидівського. Хто хоче служити Великій Британії, нехай вписується до канадської армії. Національне походження не грає тут ніякої ролі, лиш британське громадянство. В останній хвилині рішився канадський уряд вислати 2 дивізії, приблизно 32,000 мужів, як першу експедиційну армію за море, до Англії. Також оповістили командири поодиноких вербованих регіментів, що приймає відтепер ново-

бранці будуть обов'язані до військової служби не лиш у Канаді, але і за морем, тобто в Англії на цілий час тривання війни. Дотепер прийняті новобранці одержали право змінити свою обіцянку на військо-ву службу й поза морем, щоб могли кваліфікуватися і до експедиційної служби.

Проголошення військового стану спричинило, що в Канаді заведено цензуру пресову, листову, радіову та обмежено свободу слова. Головний цензор, В. С. Томсон, видав правила, яких треба придержуватися, щоб не шкодити державі та успішному веденню війни. Відповідно до цих правил не вільно писати нічого такого, що пошкодилоб обороні Канади, або моглоб викликати невдоволення проти уряду, або пошкодити взаєминам між урядом і чужими державами, або моглоб перешкодити вербуванню новобранців та вишколові і дисципліні війська. Не вільно теж подавати відомостей про число, рух союзних армій, про склади військових матеріалів, укріплення, тощо.

СОВЕТСЬКА ОКУПАНТСЬКА АРМІЯ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Американські пресові агенції мають своїх кореспондентів по цілому світі, подають цікаві подробиці про окупантську московську армію, яка тепер наїхала на західноукраїнські та білоруські землі. Ось що пише один кореспондент з Берестя Литовського:

„Комуністичні війська буквально покриті від пороку на болотистих дорогах. День і ніч машинують дивізії за дивізіями з нутра СРСР, роблячи враження нескінченного ланцюга людських постатей, що йдуть до якоїсь Мекки. Відділи, що машинують по 200 миль, виглядають досить свіжо. Вони таборують при дорогах, сплять по вагонах.

„При вогнях увечері вони їдять твердий чорний хліб та пють чай, тримаючи кріси коло себе. Відпочинки та годування коней пригадують дуже образки з минулої світової війни. Цього не можна бачити при німецькій армії, бо вона майже в 100% змеханізована. Більшовицька армія виглядає так, начеб три четвертини її складу були азійці, а тільки одна четвертина європейці. (Видно, що українських частин цілком нема, або вислані на Далекий Схід). Ці азійські війська дуже мало мають спеціалізованих машин, чи моторизованих. Вони по найбільшій частині вживають коней.

„Тільки тяжка артилерія почасти змеханізована; її тягнуть великі трактори. Навіть протитанкові гармати тягнуть коні. Тільки в повзах та панцирних автах советська армія є західною (європейською), однак відмінні від німецьких, англійських та французьких, бо й тут їх тягнуть коні.

„Ще та факт, що советська піхота не змеханізована, спричинили припінений похід советської армії на захід.

„Також цікава є дисципліна советської армії. Відділи машинують спокійно, без великої цікавості. Старшин є дуже мало, й здається, що вони цілком не приказують. Однак це є з самодисципліни, що різко відрізняється від твердого прусського стилю.

„Нема теж генералів, тільки командири. Військові салюти дуже рідкі. Московські жовніри не обов'язані здоровити старшин, хіба хочуть це робити добровільно.

„В одному нічному льокалі в Бересті Литовського, який переіменовано на ресторан, кож-

ний член советської армії може їсти, щоб тільки міг заплатити. Цивільні теж можуть їсти разом з військовими. В одній пору ресторан заповнений чоловіками та людьми, які хочуть їсти більше ніж звичайні військові порції. Підчас маршу вони дістають тільки зупи, чай і чорний хліб.

„Побіч старшин є політичні комісари, які являються правовою рукою командирів навіть на фронті. Звичайно командир одержує згоду на свою діяльність від свого політичного товариша.

„Советська армія цілком не боролася, щоб здобути Західну Україну та Білорусь. Війська машинують головними дорогами, забираючи більш як сто тисяч в'язнів.

„Тільки незначні військові відділи, що дійшли до т. зв. демаркаційної лінії, зустрілися з німецькими військами.

„Тут і там зустрічаються банди польських жовнів, які пострілюють на советців. Багато з них уже поперебиралися в цивільне одягання. Вони часто носять червоні опаски на руках, подібно як советська льокальна міліція, і так можуть діставатися між більшовиків. Недавно п'ять советських жовнів так згинувли. Москалі думали, що це були місцеві комуністи. Також партизани по селах шкодять москалям. Самохід, у якому їхав ваш кореспондент, був обстрілюваний з одного вікна в самому центрі Берестя Литовського.

„Навпаки до німецької тактики, більшовики випускають польських полонених. Тому по дорогах, що йдуть на захід від Берестя Литовського, повно тепер таких повернутих жовнів. Їх випускають без жадних застережень.

„Однак польські офіцери мусять підписати зобов'язання, що вони не мають зброї й не будуть виступати проти москалів. Одного лише дивізію тисяч таких полонених було звільнено з табору.

В закінченні американський кореспондент висказується, що як узброєння так теж умундування червоної армії дуже вбоге.

Англійський найбільший залізничний вагон має 56 коліс і може везти 150 тон тягару.

Насіння тютюну є таке дрібненьке, що наперсток того не вистарчить, щоб засіяти один акер землі.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ДРУГА.

35

Лікар блиснув окулярами. „Ще булаб шкода, пане. Цікавий випадок. Рідко трапляється вбивство голкою чи подібним предметом. Я залю це серце епіртом і пішло його“, доктор ідовито всміхнувся, „одному вченому фаховцеві. Щоб не було ніякого сумніву, панове. Нічого не зробив, це вбивство, як закон каже. Ах, Боже, але яке зайве!“

„Нема ради“, бурчить Гайдар. „А такий молодіс називає це яким випадком!“

„Але пляшка з Гордубаловим серцем по дорозі розбилася і епірт витік; і серце Юрія Гордубала дісталось до робітниченого пана в дуже кепським стані.“

„Що це мені тут посилають?“ — сердявся вчений, бідоволій пан. „Що до цього пишуть? що знайшли колену? Ти сільські лікарі“, за-

дає фаховець і дивиться зда-Лека на серце Юрія Гордубала. „Напишіть: колена рана виключена — отвір занадто малий — це простір серцевого м'язу стрільною зброєю мало-го калібру — правдоподібно фльоберткою. Та віднесіть це!“

„Так маємо це з Праги вдома“, привітав Гайдар Швестку, вертаючись із Рибарів. „Щоб ви знали, Карліку: Гордубала не прокололи, а застріляли з фльобертки. Так то!“

У Швестки опустились руки. „А що на це каже наш пан доктор?“

„Що має казати? Шаліє. Чейже знаєте його, ні? І триває на своєм. Ну що ж, хай буде фльоберткою. Кулька, правда, не знайшлась, але що робити. Мусите когось шукати, хто має фльобертку.“

Швестка шпурнув шолом у

куток. „Я цього так не залишу, Гайдаре, я не дозволю собі плювати до каші! Господи Боже, адже за хвилину все в мене було готово, а тут на тебе, маєш! Хібаж можемо йти на суд — з отсим-о? Чоловіче, де тут візьмемо якусь фльобертку?“

Гайдар знизав плечима. „Бачите, це вам кара за те, що ви не дали бідному Гордубалові вмерти в Бозі на запалення легенів. По заслугі це маєте, ви й доктор!“

Швестка розлючено кидається на стілець. „Це, Гайдаре, зіпсувало мені цілу радість. Найбільшу радість, яку я коли мав.“

„Ну, що таке?“

„Я знайшов долари. Трохи більше ніж сімсот, і з торбинкою. Були за зволоком на горішці в Рибарах.“

Гайдар від несподіванки викинув люльку з уст. „Но, це так-так, Карліку“, промовив з узнанням.

„Але ж і нащукався я“, відсалався Швестка. „Я маю це вираховано: знаєте, як довго я шукав у Рибарах? Чистих сорок шість годин. Ані стеб-лина не залишилась не перевернутою. Тепер Степан зо-

своїм алібі може спуститись на дно. Що думаєте, Гайдаре: чи це вистачить присяжним? Гроші знайшлись, той діамант, що Степан купив, також не злий, потім маєте суперечності в зізнаннях і мотив — як ворота до стодолі!“

„Навіть чотири мотиви“, докинув Гайдар. Швестка вдарив рукою. „Та де там! Було це цілком звичайне, підле, гдє вбивство задля грошей. Я вам скажу, як це було. Гордубал знав, що Маня є коханком його жінки, й брався його. Тому носив свої гроші на шиї, тому заручив Маню з Гафійкою, тому його нарешті вигнав, тому зачинявся в хліві. Цілком ясний випадок, Гайдаре.“

Гайдар замислено моргав. „Я знов усе думаю про ті корні. Степан кохався в конях. Про інше, кажуть, не говорив, жей про те, щоб прикупити землі в рівнині й планувати коні. Тепер саме продається шмат рівнини за Гордубаловими думками. Може Маня хотів від Гордубала, щоб це купив, а той ні, й гроші носив за жабрами. Я, Карліку, не дивувався, коли це було так.“

„Отже не вмер Данило, тільки болячка задавила: задля грошей. З любови до Поляни це напевне не було.“

„Хто зна?“

„Ні. Ви, Гайдаре, старий жандарм і розумієте село. Але я молодий жандарм і, матері його ковінька, трохи розуміюсь на жінках. Дивися я на Поляну: це негарна, кошава тітка — й стара, Гайдаре; правда, мала щось із наймитом... Я певний, що це їй коштувало купу грошей. Задля неї, Гайдаре, Гордубал не дав їй себе забити, задля неї Степан не став би душогубом. Але задля грошей — це ясно. Гордубал був сільський скупшувал, Поляна була ласка на спадщину, щоб могла тримати коханця, Степан був ласий на гроші — от і маєте. Гайдаре, в цім усім не було ані стілецьких коханців“. Швестка луснув пальцями. „Брудний випадок, чоловіче, але ясний.“

„Добре це ви, Швестко, все скомбінували“, оцінив старий Гайдар. „Як пан прокуратор. Усе у вас так просто виходить.“

Швестка підлещено показав зуби.

(Далі буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПРОРОК.

В Англії появилася недавно книжка Леонарда Блейка під заголовком „Останній рік влад Гітлера“.

Як можна догадатися вже з самого титулу, книжка пише про рік, котрих ще нема, а котрі шойно, на думку автора, мають настати. Словом, про роцтва.

Отже в той час, як навіть найкраще поінформовані люди говорять про майбутнє з величезною осторогою, є ще люди, які люблять про майбутнє говорити з такою певністю, з якою пересічна людина не говорить про нею переките.

ЩО БУДЕ?

Цікаво подати деякі пророчтва цього Блейка, очевидно, без ніякого наміру говорити, що-так буде, як він каже.

Отже заповідає він, що теперішня війна не переміниться на світову війну. Значить, вона буде залагоджена. Однак, каже „пророк“, на наступний рік приїде до нової криві, котра закінчиться усуненням Гітлера. Як це станеться, поступ демократії в Німеччині, котрий задержав Гітлер, піде скорим кроком уперед і в Європі настане довгий період миру.

Наш „пророк“, звичаєм пророків, на доказ правдивості своїх пророчств, вказує на інші пророчтва, котрі вже сповнилися. Він випрокував німецько-російське порозуміння, німецько-польську війну, розбиття Польщі. Багато з нових пророчств Леонарда Блейка виглядають фантастичні, але хто може сказати, що так не буде? І на це треба би бути пророком.

РОЗКРИТИЙ ПРОРОК.

У тому самому числі лондонської газети, „Обсервер“, котра помістила критику згаданої пророческої книжки Блейка, знаходиться між іншим новинка про заяву польського прем'єра міністрів, д-ра Славоя Складковського, зложену 2. серпня перед польським сеймом у Варшаві.

„Війну нам накинено“, говорив Складковський. „Ми приймаємо визов. Нас напали й ми будемо битися. Ми виграємо цю війну, бо Юзеф Пілсудський навчив нас, як добувати свободу і як її боронити. Ми виграємо цю війну під зверхньою командою маршала Смілого-Ридза“.

Як порівняємо з цими пророчтвами Складковського справжні події, то побачимо грубі розбіжності між пророчтвами й дійсністю. Щоправда, поляки билися, але війни не виграли. Чи винен цьому Пілсудський, що не навчив поляків добре, як свободу боронити, не знати, але довести, що її не оборонили. І не вигравали поляки війни під зверхньою командою маршала Смілого-Ридза, бо, хоч як скоро відступала польська армія, Смігли-Ридз відступав ще скоріше, 500 миль перед своєю армією.

ЩЕ ОДИН ПРОРОК.

Семюел Грефтон, „колоніст“ „Нью Йорк Посту“, розглянувши дивну московсько-німецьку, чи гітлерівсько-сталінську згоду, висказує дуже твердо своє переконання про цікаве питання: як довго ця згода потриває?

Він каже, що американці самі собі творять тепер легенду, яка не має основ, про те, що, мовляв, союветський союз став нацистичний. На його думку, союветська Росія дбає лише за себе. Вона останеться вірною Гітлерові так довго, як довго це корисне Росії. Як користь

скінчиться, скінчиться дружба. Сталін не дасть навіть одного волосу кулака на скріплення Гітлера.

Так каже Грефтон. Чи правду каже? Тут кожний, що не має терпіння підкождати, як справа розвинеться, може подати своє пророчтво. З пророчтвом маєється справа так, як підчас революції на Сибірі малася справа з паперовими грошми: хтось підробив великі банкноти й виразно на них написав, що це фальшиві гроші, але щиро питався: „Чим наші (гроші) гірші від ваших?“

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КНИЖКИ І БРОШУРИ, ЩО Є НА ЧАСІ.

Я одержав замовлені в „Свободі“ книжки про польські знущання над нашим народом, про голод в Україні під Совєтами, як і ті, де пишеться про українські визвольні змагання і демократію. Всі вони писані англійською мовою і дуже надаються до того, щоб ними тепер покори-стувались, бо, як бачимо, всюди сліднє велике зацікавлення Україною й українським народом. В кожній громаді повинні наші свідомі громадяни мати тепер ті книжки і брошури і подавати їх американцям, а в першу чергу ріжним репортерам, щоб краще визнавалися у нашій справі й не робили помилок через незнання. При допоміж того матеріалу, що є в тих книжках, можна також відповідати тим, що пробують час від часу пускати фальшиві інформації про український визвольний рух і його змагання.

Григорій Стоякевич,
Гайстон, Н. Дж.

Копальняна компанія в Японії наміряє рафінувати (очи-стити) 1,300 тон саджі з ком-нів своїх рафінерій та споді-вається у той спосіб придба-ти срібло, золото та мідь у вартості \$17,000.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

В НЕДІЛЮ, 17. ГРУДНЯ (DECEMBER 17, 1939)

в год. 8. вечором

в КАРПАТІЕН ГОЛ, 217 Іст 6. вул. В НЬО ЙОРКУ

ЮБИЛЕЙНЕ СВЯТО

з нагоди 45-літнього існування У. Н. Союзу. Св'ято отримує з багатою концертною програмою. Вступ 40 ц.

НЬО АРК, Н. Д. Ж.

КОНЦЕРТ славного українського співака МИХ. ГОЛИНСЬКОГО відбудеться в НЕДІЛЮ, 12. ЛИСТОПАДУ 1939. в Українськй Народній Домі (UKRAINIAN CENTER) 180 WILLIAM ST., NEWARK, N. J.

СВЯТО ЛИСТОПАДОВЕ відбудеться 19. ЛИСТОПАДУ 1939, в НЕДІЛЮ, в тій самій салі.

Просітьс'я ньюарчан стриматись у ті дні від усяких забав. Комітет Української Централі в Ньюарку.

ПОЗІР! БЕЙОН НЬО ДЖЕРЗІ! ПОЗІР!
ОДНОСЕЛЬЧАНИ СЕЛА ГРИГОРОВА, ПОВІТ РОГАТИН

В СУБОТУ, 7. ЖОВТНЯ (OCTOBER 7, 1939)

в УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
35 WEST 19th STREET, BAYONNE, N. J.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

Весь прихід призначений на „Ріану Шаллу“ в Григорові. Запрошують всіх, що похотять за сусідніх сіл, і всіх українців узагалі. Початок у год. 7. веч.

УВАГА! БРУКЛІН І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ТОВ. „ДНІСТЕР“, ВІД. 310. У. Н. СОЮЗУ

ПРЕДСТАВЛЕННЯ І БАЛЬ

В СУБОТУ, 7. ЖОВТНЯ (OCTOBER 7, 1939)

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

307 ECKFORD STREET, GREENPOINT, BROOKLYN, N. Y.

Початок у год. 7. вечором. — Вступ лише 40 центів.

231-2 За добру забаву ручить — Комітет.

В. Гірний.

У 80-ЛІТТЯ УРОДИН КНУТА ГАМСУНА

В дні 4. серпня ц. р. куль-турний світ ушанував 80-ліття уродин одного з найбільших повістярів нашої доби, авто-ра безсмертного „Пана“ і „Благословенства землі“, лауреата нобелівської нагороди, великого норвежця Кнута Гамсуна. Того дня до невеличкої місцевості Нернгольмен у північній Норвегії, де Кнут Гамсун має свою садибу — по-лилися гратуляційні телеграми і листи з цілого світу. Не тільки „офіційні“ від культур-них організацій, установ, ред-акцій — але від тисяч приватних осіб, одушевлених звеличчю могутнього талан-ту Гамсуна, в якому вони знай-шли своє мистецьке обявлен-ня.

Хто знає життя Кнута Гамсуна — хочби на основі тих скрупул даних, які маємо про нього (Кнут Гамсун не любить оповідаати про себе), — той міг би бути здивований сам-им фактом, що Гамсун дожив такого глибокого віку. Аджеж у своїому житті він зазнав так багато й таких нагальних пере-схоків химерної долі! Був час, що він дослібно прими-рав з голоду; обставини, в я-ких перебув він своїх перших тридцять літ життя, — могли схитнути духовою рівновагою навіть найздоровішої натури. Не тільки зовнішні обставини, дуже й дуже невідрадні; ще більше внутрішні — його до-крайній меж вразлива душа, його перснжіє, майже хо-роблива чутливість і також пе-ренієнна гордість амбітного самотника. Та ось згодом — вже на вершинах слави й до-бробуту — ми бачимо Кнута Гамсуна в найдосконалішій гармонії його фізичних і ду-хових сил. Життя не зуміло навіть притупити його незрів-няного в своїй прецизії „ін-троспекційного апарату“: він даліше такий же незрів-няний спостерігач усіх най-менших драгань і мистець сло-ва, яким він був перед 50-ма

роками, в часі, коли писав свій „Голод“. У цім — скажемо, біологічним — сенсі Кнут Гамсун є просто феномен: і ця могутня його життєва снага пробивається з усіх сторінок його багатої літературної творчості.

Монументальна постать Кну-та Гамсуна стоїть самотно: він має свій власний духовий світ, свій власний стиль, свою не-повторну творчу індивідуаль-ність. В духовому доріжку людства — він займає поваж-ну позицію: він створив нові елементи краси життя, він ви-чарував з таємних глибин природи й людської душі но-вий і такий фантастично ба-гатий світ естетичних зворуше-нь, що ми тільки мовчки склада-ємо руки в німому подиві.

Ми сказали, що Кнут Гамсун — це „незрівняний спосте-рігач людської душі“. Це шаб-льоне окреслення значить у відношенні до Кнута Гамсуна щось більше, як тільки „спе-ціаліст інтроспекційної аналізи“. Кнут Гамсун — це рівночасно творець, що формує свій вла-стний світ на основі своєрідно-го перетворення елементів людського духа, що дає ілю-зію якоїсь нової їх творення. І власне ця синтеза — обсер-ваційного змісту в творчому геніі — дає перший титул до безсмертності Кнута Гамсуна. Поручник Глян з „Пана“ — виведений власне з геніяль-но просто обсерваційною інту-їцією і тому він є правдивий у кожнім цалю, у найдрібні-шій, найнезамітнішій відруху своїх нервів — але рівночасно, і це є знам'ям великості Гамсуна — ця постать є новим творчим „втіленням“ нової кра-си туземного життя, наслідком чого є вона нам усім така без-межно близька, ми в ній від-криваємо наче самих себе, а вся хвилююча історія його кохання стає участю нас усіх.

Тут ми загачуємо за нову справу — за стиль Гамсуна, тобто іншими словами за цю Гамсуніву чародійну спромож-ність скоплювати на папір усі — як було сказано — найне-замітніші драганя людської душі. Цей стиль — це другий титул до безсмертності вели-кого норвежського повістара. Читаючи Кнута Гамсуна — ма-ємо враження, що він не йде по землі: ця легкість, з якою він кількома незамітними штриха-ми пердає найтоншу, найтен-дітнішу думку, почування, об-раз — і то передає в силую незрівняної експресії — це майстерство творчого слова, яке своєю чудодійною міццю добуває наверх незимовні ба-гатства людського духа — це й є та неповторна оригіналь-ність могутнього таланту Кну-та Гамсуна. Багатство й ори-гінальність мистецьких засо-бів Гамсуна ставлять його в перший ряд найбільших по-вістярів сучасної доби.

Голод і кохання — ці два елементарні мотиви людсько-го життя й ділення — є теж двома основними мотивами Гамсунівой творчості. У ран-ній своїй добі він дав їм свій одушевлений вислів у низці картин неперевершеної ніким постичної сили („Голод“, „Пан“, „Містері“, „Вікторія“). Згодом, вже у зрілому віці, ко-ли втиснулися пристрасті мо-лодечого серця, Гамсун дає широкі малюнки норвежського маломістечкового побуту („Бе-ноні“, „Рож“, „Місто Сегель-флюс“ і ін.). Він не шукає в них якихось надзвичайних си-туацій, ідей чи героїв — ні, кожна з цих повістей є пере-різом сірого звичайного жит-тя з своїми дрібними радо-щами чи турботами, але кожна з них є новою ревеляцією того життя. У „Благослове-стві землі“ (1917. р.), яке де-хто вважає за найвище досяг-нення Гамсунівого таланту й за яке він дістав нагороду

НОВІ МОСТИ В ПОЛЬЩІ.

На місце старого мосту, розбитого відступаючими польськими військами, німецька окупаційна влада виставляє нові. 360 метрів довгий міст на понтонах, представлений на світліні, армія збудувала за два дні.

„ДИТЯЧИЙ ЖАРТ“

Троє малих дівчат признали-ся стейтовому прокураторові Іліноісу, Джеймсові Беркові, що вони положили на рейки залізничні грубі цвяхи, яких уживається до прибивання ре-йок до залізничних порогів.

Розслідок поліції ствердив, що внаслідок цього жарту ви-скочив із шин товарний поїз-д, при чому згинули два ро-бінники.

Задля того, що дівчата за-молоді, щоб їх потягати до су-дової відповідальності, дітей лишено в спокою.

І СОБАКА МАЄ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО?

Федеральний суд у Брукліні,

Нью Йорк, мав вирішити пи-тання, чи стратити Боба, бру-натну собаку породи „шпіц“, як злочинну звірину. Департа-мент здоров'я був за страче-ня, бо собака вкусила три о-соби, а це, на думку департа-менту, вистарчає, щоби при-знати собаку небезпечною. Ад-вокат власниці собаки висту-пив проти департаменту здо-ров'я на тій основі, що су-джена собака вкусила перший раз ще в часі, коли розпорядок департаменту про три вкуше-ня не обов'язував, а американ-ська конституція не дозволяє, щоб якийнебудь закон дідав наспрять, себто відносився до фактів, що сталися до про-голошення закону.

Суд постановив вглянути ближче в справу.

ДОМІНКАНЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ЗАТОПЛЕННЯ КОРАБЛЯ

САНТО ДОМІНГО (Доміні-канська Республіка). — Домі-ніканський уряд категорично заперечив вістку, начеб то французький корабель затопив домініканський прибережний воєнний корабель, а то мов-ляв за те, що той засобляв німецькі субмарини в газолі-ну. Це все видумка і ніхто ні-кого не затоплював, говорить спростування.

ДОБРА ВІСТКА ДЛЯ УЧНІВ

Університет Ротгерса в Нью Бронсвіку, Нью Джерзі, поста-новив відсвяткувати цього ро-ку аж два Дні Подяки: один у перший ряд найбільших по-вістярів сучасної доби.

Голод і кохання — ці два елементарні мотиви людсько-го життя й ділення — є теж двома основними мотивами Гамсунівой творчості. У ран-ній своїй добі він дав їм свій одушевлений вислів у низці картин неперевершеної ніким постичної сили („Голод“, „Пан“, „Містері“, „Вікторія“). Згодом, вже у зрілому віці, ко-ли втиснулися пристрасті мо-лодечого серця, Гамсун дає широкі малюнки норвежського маломістечкового побуту („Бе-ноні“, „Рож“, „Місто Сегель-флюс“ і ін.). Він не шукає в них якихось надзвичайних си-туацій, ідей чи героїв — ні, кожна з цих повістей є пере-різом сірого звичайного жит-тя з своїми дрібними радо-щами чи турботами, але кожна з них є новою ревеляцією того життя. У „Благослове-стві землі“ (1917. р.), яке де-хто вважає за найвище досяг-нення Гамсунівого таланту й за яке він дістав нагороду

„ДИТЯЧИЙ ЖАРТ“

Троє малих дівчат признали-ся стейтовому прокураторові Іліноісу, Джеймсові Беркові, що вони положили на рейки залізничні грубі цвяхи, яких уживається до прибивання ре-йок до залізничних порогів.

Розслідок поліції ствердив, що внаслідок цього жарту ви-скочив із шин товарний поїз-д, при чому згинули два ро-бінники.

Задля того, що дівчата за-молоді, щоб їх потягати до су-дової відповідальності, дітей лишено в спокою.

І СОБАКА МАЄ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО?

Федеральний суд у Брукліні,

Нью Йорк, мав вирішити пи-тання, чи стратити Боба, бру-натну собаку породи „шпіц“, як злочинну звірину. Департа-мент здоров'я був за страче-ня, бо собака вкусила три о-соби, а це, на думку департа-менту, вистарчає, щоби при-знати собаку небезпечною. Ад-вокат власниці собаки висту-пив проти департаменту здо-ров'я на тій основі, що су-джена собака вкусила перший раз ще в часі, коли розпорядок департаменту про три вкуше-ня не обов'язував, а американ-ська конституція не дозволяє, щоб якийнебудь закон дідав наспрять, себто відносився до фактів, що сталися до про-голошення закону.

Суд постановив вглянути ближче в справу.

ДОМІНКАНЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ЗАТОПЛЕННЯ КОРАБЛЯ

САНТО ДОМІНГО (Доміні-канська Республіка). — Домі-ніканський уряд категорично заперечив вістку, начеб то французький корабель затопив домініканський прибережний воєнний корабель, а то мов-ляв за те, що той засобляв німецькі субмарини в газолі-ну. Це все видумка і ніхто ні-кого не затоплював, говорить спростування.

ДОБРА ВІСТКА ДЛЯ УЧНІВ

Університет Ротгерса в Нью Бронсвіку, Нью Джерзі, поста-новив відсвяткувати цього ро-ку аж два Дні Подяки: один у перший ряд найбільших по-вістярів сучасної доби.

Голод і кохання — ці два елементарні мотиви людсько-го життя й ділення — є теж двома основними мотивами Гамсунівой творчості. У ран-ній своїй добі він дав їм свій одушевлений вислів у низці картин неперевершеної ніким постичної сили („Голод“, „Пан“, „Містері“, „Вікторія“). Згодом, вже у зрілому віці, ко-ли втиснулися пристрасті мо-лодечого серця, Гамсун дає широкі малюнки норвежського маломістечкового побуту („Бе-ноні“, „Рож“, „Місто Сегель-флюс“ і ін.). Він не шукає в них якихось надзвичайних си-туацій, ідей чи героїв — ні, кожна з цих повістей є пере-різом сірого звичайного жит-тя з своїми дрібними радо-щами чи турботами, але кожна з них є новою ревеляцією того життя. У „Благослове-стві землі“ (1917. р.), яке де-хто вважає за найвище досяг-нення Гамсунівого таланту й за яке він дістав нагороду

ДІВЧИНА ВІЙСЬКОВОЮ ЛЕТУНКОЮ

В Гамілтоні, Онт., молода і тарна панна Гелен Герисон має честь бути одинокою у світі військовою летункою й інтрук-торкою кадетів, як теж має дозвіл літати в чотирох дер-жавах — в Америці, Англії, Південній Америці і Канаді. Дівчина виконує в Гамілтоні службу інструкторки молодих кадетів, що хотять стати вій-ськовими летунами. Кілька літ перед тим вона служила в Пів-денній Африці, в Кейп Тавні, де підготувала підстарши на летунів для уряду. В Англії теж служила за інструкторку і в часі своєї кар'єри один оди-нокий раз була зневолена осі-сти з літаком в джунглях Аф-фрики.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. The St. John Baptist Society, branch 223, will hold a monthly meeting at St. Peter & Paul Ukrainian Church Hall at 637 North River St. on Sunday, Oct. 8, 1939. The Pres. John Choly urges all members to attend the meeting & pay all dues & monthly payments. Important matters will be discussed. — John Hreczek, rec. sec.

ШКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 8. жовтня, в 12. годині ополудне, в салі церковній при Ок-лей і Райс ул. На зборах будуть вирішуватися важні справи, між іншим даліше приготування до 30-літнього ювілею нашого відділу, що відбу-деться 29. жовтня. Привітність всіх членів і членів є пожадана. — Ф. Васильовський, предс.; О. Любас, кас.; Т. Шпікула, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 7. жовтня, в годині 7. вечір, у St. Boniface Hall, 345 Main St., Paterson, N. J. Проти-мо всіх членів прибути. — Петро Криловський, предс.; Іван Бурнас, секр.; Сергій Винарський, кас.; Сте-фан Сосовський, рек. секр.

СКОКИ З ЛЕГКОПАДАМИ ДО ВОДИ.

В Москві перевели спроби скоків з легкопадами до води. З двох літаків, що летіли на зисоті 2,000 м., вискочили 23 летуни, що осіли на середині ріки Москви, звідкіль витягну-ли їх моторові човни. Метою цих спроб були досліди умо-вин осідання скакунів на воді.

ЗАМІСЦЬ НЕДІЛЬНОГО СПОЧИНКУ.

Німецькі дівчата з великих міст обов'язані піти в суботу й неділю на село по-магати збирати рільнічі плоди. Багато з них роблять мужеську роботу.

СВОЯ БІЛА ХАТА

З нагоди посвячення дому т-ва українських дозорців „Воля“ у Львові.

— Посвячуєте дім? Де, де? На Спидисті? Ну, якже: обов'язково прийду! Не проста справа купити дім! Дай Боже, дякую за запитання! — стиснув руку одному з знайомих дозорців з „Воли“, що дав мені летючку з світлинкою „їх“ дому та трьома підписами членів виділу, які запрошували все громадянство на неділю, 16 липня, на Спидисту 11.

Спидиста вулиця? Напевно, навіть якщо ви львівлянин, напружите чоло. А чейже така вулиця? Це нічого, що вона в-добрині жидівського гетта, всіх отих вулиць Сінявського, Львиної, Смерекової й Пильнікарської, за бруд і гідь яких магістратові належала би спеціальна нагорода — та що йдучи тими вулицями, дстає від зустрічних типів дрижаки страху й охоту бігвати. Ну, да, „люмпенпролетаріат“, проституція і злочин сидить на цих вулицях окраком, брудні, обдерті діти бавляться на смітниках, розпатлані відьми „райдають“ на брамах — як у „Нуждарях“ Віктора Гіго. Такі ділянки не раз уже піддавалися філантропам думку — знищити всі доми до землі.

Але Спидиста вітала від Сеявської, Замкової й інших вулиць. Вибігла аж на кручі під Високим Замком, дивиться вікнами на зелені дерева, пробує дихати свіжим повітрям. Сходками звідси збіжить просто під церкву св. Миколи. А найкращий, біло розмаланий поверховий дімок з балконом та бужками за свіжо лякерованим парканом, на цій вулиці — це саме „їх“ хата, українських дозорців.

— То оце ваша хата? — питаємося з п. І. Козіцьким, адміністратором будинку, що гриміє шось молотком на брамі. Цього Козіцького знає — не ризую, коли це кажу — цілий Львів. І тому, що це один з основників Т-ва „Воля“, і тому, що за дозорців „розпинається“ по всіх нарадах, вічах, оббиває пороги інституцій, лає тих з „своїх“, що не дуже горнуть до гурту, і тих з „ланів“, що своїм братом-дозорцем гордують.

Рігто, врештоту, правда. У Львові є — Т-во „Воля“, веде точну реєстрацію — коло 4 тисячі українців-дозорців, але до товариства належить усього 1,500, а „порядних“, як каже п. Козіцький, є 500. Чому? Биймо себе по щіці: з дозорців камениць, що їх мають українські установи, належить до „Воли“ тільки двоє: „Прогресу“ і „Труду“, з приватних українських камениць шось більше, як зеро. Ні один адміністратор домів наших інсти-

туцій, ні один майже власник камениць українців не подікається тією справою, не патиє на свого дозорця, щоб він належав до своєї станової організації.

— І виходить таке — каже п. Козіцький гірко, коли ми сіли на мураву проти „їх“ хати, — що найкраще ситуації українців-дозорців (такі є власне в наших установах) до товариства не належить. А решта має єдині жалі: коли ми їх кичемо до „Воли“, то як, тамті не належать і нема кому на них натиснути?

А містим до „Воли“ належати варто. Крім того, що т-во має свою домівку, в якій веде живу культурно-освітню працю й відбуває шораз фахові наради (зайдіть, просимо, на Оєлінських 10, де колись був театр „Уль“), головна діяльність „Воли“ — це вважна поміч членів та охорона їх інтересів.

Досі ми влаштували — реєструю під диктат у нотатці — 32 похорони наших членів, які родину нічого не коштують. Наглих допомог на яку 1,000 зл. теж виплатилося. 12 наших лавників сидять у суді праці, а від 1932 р. коли ми заснували наше товариство, в яких 400 випадках боронили ми справ наших членів перед судом і з винятком одної-двох усі виграли. Хто боронить? Тепер д-р Ст. Біляк і д-р Кришталевський.

Ну, але годі з геттовими картинами, організаційною критикою та підписуванням похоронів, коли я прийшов подивитися на „відданицю“, на весілля якої завтра прийду — гадаю — всі українці Львова.

Отже передусім трохи історії. Т-во „Воля“ хотіло від своїх первоочинців мати домівку. Доля дозорця незавидна на старість, доля сиріт дозорців — ще гірша. І одні і другі витягають руку, просять. Будинки — захист для старців і захоронка для сиріт — конечні. Крутилися дозорці мітрополит Андрій, добродій не тільки української культури, але й українських чорноробів, прийшов і тут з допомогою: лодарував „Воли“ площу при вул. Павлівій. Дозорці відпродали її (була високо й важка під будову), пару тисяч доложили й у 1937 р. купили одноповерхівку при вул. Спидистій ч. 11. З відяности Владислава назвали й цей дім „Домом Т-ва українських дозорців ім. Митр. Шептицького“. Від 1937 р. реперували дім, до якого належить іще велика будівельна площа („Ще будемо, дасть Бог, другий і третій будинок будувати!“ — каже п. Козіцький), сплатили частину довгу, три чи чотири тисячі допомог їм — гадають сплатити українське громадянство, яке хіба усвідомлює собі значіння організованих дозорців українців у Львові.

Це — історія. Тепер у цій домі є вісім мешкань, кожне кімната й кухня. Покищо є коштів, яких гроші йдуть на дальшу сплату довгу. Але згодом Т-во позбуватиметься коштів і влаштує: на горі захист для дозорців і дозорчинь, що на старість не можуть працювати, внизу — захоронку для сиріт по дозорцях.

— Скажіть, пане Козіцький, чи дозорці горнуть до свого товариства? Люблять його? Підтягаються в ньому?

— І. Козіцький широко відповідає на це питання. Безперечно, що як усі, так і в „Воли“ є різні елементи. Були і тут спроби диверсій та використовування т-ва для особистих цілей. Був і розлам через те в т-ві. Але це вже минуле. До т-ва люди горнуть, знов же як усі, — бідніші найбільше. Є вже й фанатики „Воли“. А правда? Праця йде. Освідомлюючи виклади чергуються і якщо ніяк навіть у пролетарських діяльностях побачити в жидівських крамничках виробу українських фабрик, то це тому, що дозорці їх вимагають. Те саме є і з українською мовою і з правом українців.

— Було цікаво підчає виборів до ради м. Львова — каже п. Козіцький. — Ніхто так не нервувався, не пильнував і не обстоював українських лист, як дозорці з „Воли“.

Чи хто помагає їм у праці в т-ві? Не можна нарікати: є поважний гурт української інтелігенції, з д-ром Біляком на чолі, що відвідує „Волю“, дає в ній відчити, поради, гутірки. Таких гостей дозорці радо вимагають і їх треба якнайбільше: тісний зв'язок усіх українців і співпраця всіх українських установ — нині одна з найважливіших справ.

А завтра? Завтра посвячення цієї невеликої, але якій важкої нашої станиці у Львові. Вони запросили обох єпископів, вони розіслали повідомлення до всіх, навіть незорганізованих дозорців, щоб прийшли подивитися на їх радість та на доказ, що гуртом навіть такі бідаки, як дозорці, можуть мати свою каменичку, як вже мають свою велику домівку і свою оркестру. Вчуйтеся у два слова: дозорці з камениць мають свою каменичку. Мрія, яка тільки може снитися в сирітніні...

А все українське громадянство просимо окремо: за прошеннями й через пресу. Дуже просимо... — і рука п. Козіцького стиснула міцно мою.

Сонце геть зайшло за далекий обрій, з Високого Замку сховануся поміж дерева підвечірній холод, коли ми піднялися з мурави.

Над Львовом стояла рожева підвигнута небо заходу курява; стріляли в височині вогні Юра, церков, костелів.

Суворий для українців город відлихав від спекотливої днини й ніби ясний усміх дитини стояв на його тлі білий дімок Т-ва „Воля“, коли я вертався до міста. Білий дімок, що о-солонжувавме хоч часом гірку здебільша долю дозорців українців. — („Діло“).

Анатоль Курмидик.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Ватервілі, шт. П., помер у неділю, 24. вересня 1939. року, довголітній член виділу 13. У. Н. Союзу.

ПАВЛО РОНЧОВСЬКИЙ. Походив з села Клеміно, повіт Горлиць, Західна Україна. До У. Н. Союзу приступив у 1901 році в 31. році свого життя, ставши членом Товариства ім. Богдана Хмельницького. Був кілька разів предсидником виділу 13. У. Н. Союзу і делегатом на останній конвенції У. Н. Союзу.

Похорон відбувся в четвер, 28. вересня. Тільки останній відправлений до української церкви св. О. Миколая, а звідти на місце вічного спочинку.

Останній у смутку жену Марію, двох синів і дочку Варвару.

Вічна йому пам'ять!

М. Мадараш, секрет.

Поживи не треба смажити у товщі з бульками. Увесь товщ повинен бути без бульок, коли щось у ній смажитися. Тісто, кинути у товщі з бульками, абсорбує його.

„PARTS“, потрібні до напів-всіх моделей „Рендів“, „Фордів“, „Оргів“, „Полів“ й „Варів“, як також цілі печі можна купити в

STOVE MANUFACTURERS CORP.

182 Mulberry St., Newark, N. J.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон — ефективний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в нечистоті, а тоді заживається його або зараз перед нічним сплннком, або по вставанні рано.

Мілертон не виробляє прищипок: **ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢** вистає майже на цілий місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціни до 31. грудня 1939:

1 Package Millerton	.75
2 " "	1.25
3 " "	1.75
6 " "	3.00

Ціни по 1. січня 1940:

1 Package Millerton	1.00
2 " "	1.50
3 " "	2.00
6 " "	3.50

Питайте за зліллями Мілертона у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до: **J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.**

Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важливі лише при замовленні просто з головного офісу.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

\$53,000

коштує 16-фамілійний дім у Флориді, Усі уліщення включаючи рефінансування. Рент \$7,800. 9-фамілійний дім у Нью Йорку. Рент \$2,208. Ціна тільки \$9,000. За інформаціями звертайтеся до: **S. KOWBASNIK, 277 E. 10th St., New York, N. Y.**

ПАНИ ПИЛЬНУЙТЕ ВАШЕ ЛИЦЕ, щоб воно не старіло і не шийлось. Можете це зробити тоді, коли ви зробите самі маленькі, добрі якості крім. Пиліть і залучіть \$1.00, за що одержите дві річні форуми, опрацьовані спеціалістом-косметиком.

GREGORY SENW Beauty & Cosm. Spec. 14. W. Chestnut St., Chicago, Ill.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ 690 S. 19 ST., NEWARK, N. J. Tel.: Essex 3-5066. Урядові години: Від 1 до 3 понод., від 6 до 8 ввечір. В неділю згідно з умовою.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпотрібного терпіння. Аналіз крові, лугів „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація.

ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ запевняють удачу діагнозу. Ревматичні стани, Гей фівер, астма, клопоті відкрової книжки, піхура, залозі і широк лікується модерними способами. — ПОРАДА ЛІКАР.

DR. DE RUHA

128 East 86th St., New York City. Консульт. для від 10-2 год. і від 4-8: У неділю від 10-2. Особа ждальна для жінок.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenue, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛІТВІН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. Без рішучості, як далеко вози Нюарком. Врані потреби теле-фокуйте до нас. Обслуга щиро і весело. — Office: 883 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ УНДЕРТЕРІКЕР заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОК, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ. 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568.

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 185 St.), BROOKLYN, N. Y. Tel. Melrose 5-5877.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХА-ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ПРИМАС ПОЛЬЩІ ЕМІГРАНТОМ.

Август Глонд, примас (найстарший єпископ) Польщі, прибув до Ватикану, щоб там замешкати, поки не буде йому можливо вернутися до Польщі.

ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ПО ЖИДІВСЬКИ

У Парижі видають розго-вірно — жидівською мовою з фонду ім. С. М. Дубнова загальну енциклопедію. Саме видали том, посвячений „жидам“. У жидівській енциклопедії це слово займає таке саме місце, як „Україна“ в українській енциклопедії. Редактори цього тому намагалися дати „монографічний опис різних сторін матеріального і духового життя жидів у минулому і сучасному“. У згаданому томі опрацьована антропология жидів, історія, етнологія жидів, статистика, демографія, економія, еміграція і колонізація, колонізація в 1928-1935-го рр в СССР, ко-операція, самоуправа, право. Текст супроводжує 130 статистичних таблиць і багато знім-моч, історичних карт, діяграм і т. п. Особливу увагу звертає

на себе многобравна карта жидівського розсіяння. Це перша спроба графічно зобразити рух жидів по різних краях впродовж останніх 26 віків.

НЕБЕЗПЕКА ГАРТУЄ.

Народи, що наражені ден-денно на небезпеку, стають з часом надзвичайно загартовані, відважні та спритні. До таких народів належать надморські народи та кочовничі народи. От, наприклад, що-денній небезпеки на морю виробили голандців, норвежців, англійців та ніпонців на дуже відважних, спритних та ветре-валих людей. Так само й не-безпеки кочовничого життя серед арабської пустині силь-но загартували арабів. Та й небезпеки гірського життя загартовують верховинців. Най-менш загартовані такі народи, що займаються хлібороб-ством на рівнині.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЬО ЙОРКУ І НІШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!

ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЬО ЙОРКУ

не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назв.

„LUCKY OPEN KITCHEN“

33 THIRD AVE. (3), межі 9. і 10. вулицею, NEW YORK CITY

Там можна дістати по приступних цінах смачні старокраві, як рівнож американські страви. Ми певні, що Вас задовольніть, як цього певні ті сотні й сотні ньюйоркських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Реставрації.

За добрий харч і обслугу ручать

браття І. І. А. ГЕЛЕТІЙ.

Реставрація отворена ДЕНЬ І НІЧ

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(98)

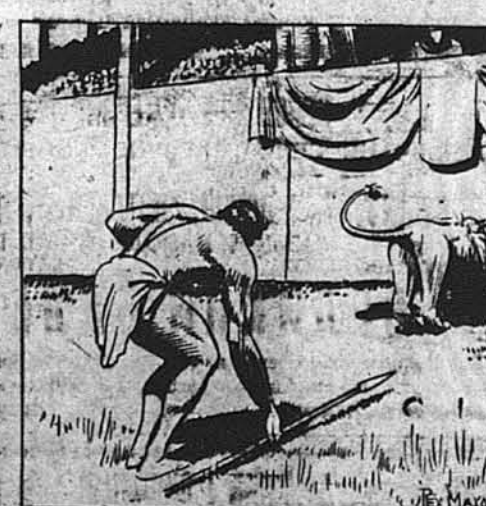
Повним бігом лев пустився до глядіаторів. Тарзан далі держав Гаярка за потилицю і викручену руку. Коли надбіг лев, то він виставив Гаярка обличчям до нього. Надармо пробував Гаярк вирватися з рук Тарзана. Цей не пускав. Але коли лев зблизився на кільканадцять кроків, Тарзан випустив Гаярка.

Увічливий, Гаярк почав з шові сили перед львом утікати. Себто, він зробив те, що Тарзан плянував. Зате Тарзан стояв непохитно на місці. Лев, побачивши втікаючу жертву, по своїй звичці, почав за нею гнатися. Тарзан знав добре вдачу льва. А також не помилювався щодо характеру Гаярка.

Цей великан був „відважний“ тільки з неміними. В обличчі льва він став останнім богузом. Та хоч як він утік перед львом, то лев таки його дігнав недалеко ложі королеви і зробив з ним скорий кінець. Публика в той час оплескувала Тарзана, що по-водився так розважно. Але боротьба ще не скінчена.

Коли лев заходився з Гаярком, Тарзан, замість усуватися в найдаліший кут, підняв спису, що її покинув Гаярк, і почав тихенько посуватися в напрямку льва. Публика аж заперла дух, слідуючи за Тарзаном. Але цей не думав вбивати списом льва, як це догадувалася публіка. Він щось інше, далеко цікавіше, плянував зробити.